

HISTORIEN OM RUNSTENEN I VÅNAFJÄRDEN

TURE
STRÖMBÄCK

Runsten i Vinterskrud

STENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

Stenen skall här stånda efter

Så står det i mången god runslinga och oftast restes runstenen efter en bortgången anförvant.

"Stenen skall här stånda efter" . . jag har inte använt just dessa ord, men dock hedrar jag de närmaste manliga personerna och som sig bör tagit upp ett av deras storverk "väg som byggdes mot norr", Gunnarsvägen kallad, och dess förlängning "Håkansvägen".

Runstensprojektet har sitt ursprung i fantasin hos en ung drömmende kille i en bondby, långt upp i nord, som råkade låna RÖDE ORM ur ett vandringsbibliotek i granngården i början av 1950 talet. Vandningsbiblioteket var den ljusbruna låda med ett fyrtiatal böcker och som med jämna mellanrum byttes ut.

Ett lämpligt runstensämne har jag sökt under 35 års tid. Det har funnits kandidater men ingen riktigt lämplig, det bästa av ämnena var en kubliknande sten på ca 2 ton.

Och så fann jag det vackraste av alla runstensämnen, här i Järfälla i ett gammalt stentag inom Järfälla Naturområde på Hummelmoraberget.

Kulturnämnden i Järfälla engagerade sig och ordnade nödvändigt tillstånd så att jag fick hämta stenblocket.

Troligen har stenblocket övergetts och inte använts i en stengrund då dess tjocklek på bara ca 1 dm. Vem vågar ställa ett hus på en sådan bräcklig grund.

På stenens baksida har jag huggit in att en spririggad allmogebåt, det var den båttyp som föäderna använde sig av när de åkte ut för att fånga den lax som sedan saltades ner och sändes med kustångare till Stockholm.

Även en liten lax hållen av

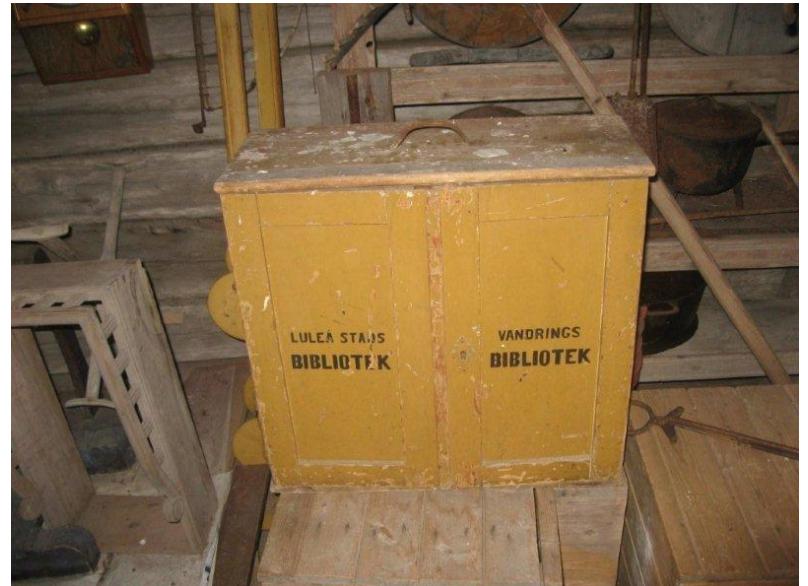
en hand i naturlig storlek kommer att pryda stenens baksida.

Konturena av laxen ritades av från en riktig lax på 1990 talet och nu har den äntligen funnit sin rätta plats, på runstenen.

Runorna har huggits ut i den minsta praktiska storleken. Antalet runor står i bestämd proportion till drakslingans längd och runornas höjd.

Därför har ursprungstex-

ten bantats så att namnen på farbröderna Sven Harald och Valdemar ej fick plats så deras namn ej återfinns på runstenen. Inte heller har texten "de voro bönder och fiskare" rymdes i drakslingan.

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

Runstensämnet på Hummelmoraberget i Järfälla.

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

Det blir te och vända stenen om den ska gå att flytta.
DieselYngve ser skeptiskt på, men nu är den vänd med slätan ner
och klar för att forslas över Hummelmoraberget till farbar bilväg.

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

Med hävstång så går det bra att flytta stenen fram någon dm i taget.

1 dm till

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

DieselYngve undrar om rullarna ska hålla hela långa vägen.

Hans Elm på besök.

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

Det har gått bra så här långt men när kommer stora bakslaget?

Ja det är ju bara ett litet skutt över ravinen.

KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

DieselYngve talar strängt till mig, vridna långraka och liknande.

DieselYngve lyfter upp stenen på slanorna och tar den till säker grund, så nu är det bara att ställa upp med en bersa. DieselYngve ska man hålla sig god med.

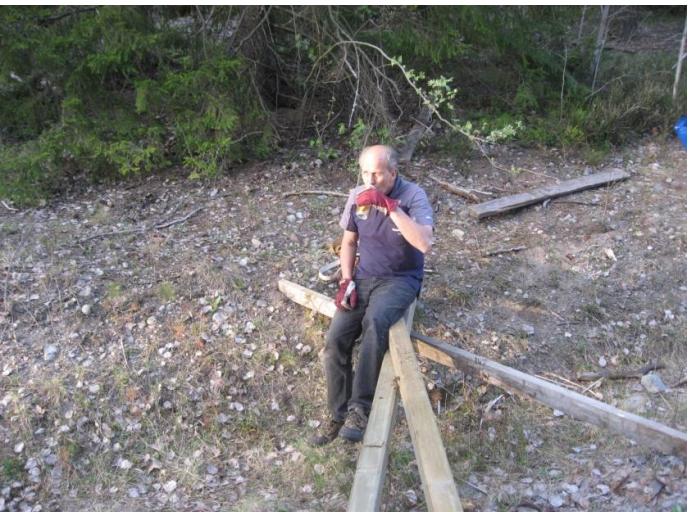
KONSTEN ATT LYCKAS TA HEM ETT RUNSTENSÄMNE

Nu går det åt många rullar och Nygrannen tar över logistiken. ErikTure puttar på.

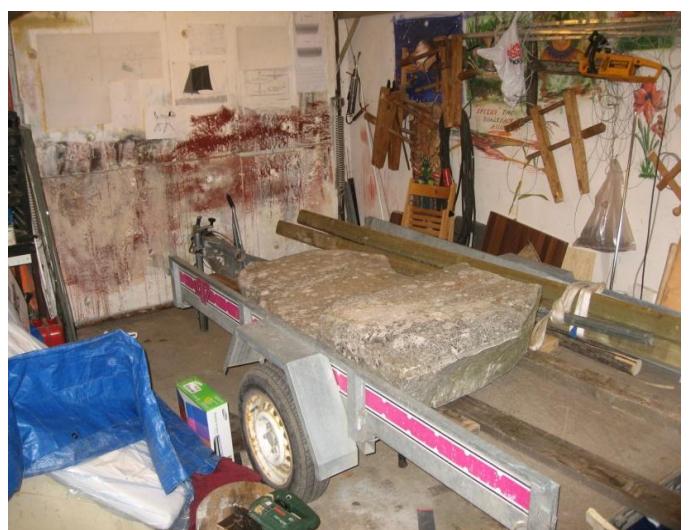
Det är bara att låta vinschen gå.

Nygrannen har gjort rätt för en bersa.

Hastig inbromsning och stenen åker in i stödhjulet. Katastrofen var nära.

Lyckligt hemma i garaget

ATT SÖKA EFTER INSPIRATION

Med barnbarna Lina och Björn besöker vi ett par av traktens runstenar. Här hämtar vi inspiration. Det är mäktiga stenar som bland annat berättar om bro till Viksjö.

DieselYngve och jag tar oss in till stan för att spä på med ytterligare inspiration. I Gamla Stan i korsningen Kåkbrinken och Prästgatan står en kanonpipa och lutar sig mot en sargad inmurad runsten från före 1000-talet vilket tolkas av att inget "kristet" kors är inhugget .

Nu passar det att besöka anrika Zum Franziskaner från 1421 och aldeles utmärkt sitter en stor stark.

FÖRBEREDELSE OCH TEST

På en liten rundsten testar jag att hugga in en O-likt runa.

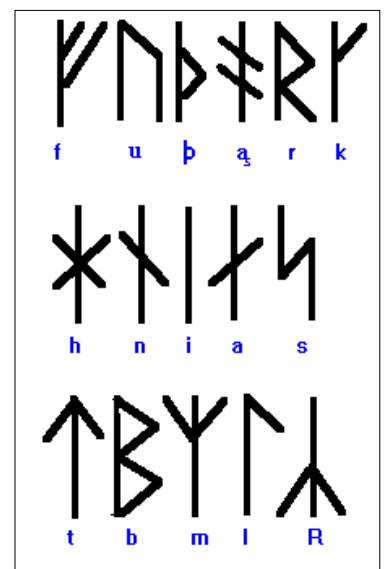
På med en pappmall så en drakslinga kan skissas in.

En sak ska NI ha klart för ER, det är ErikTure som bestämmer hur RUNORNA ska se ut, deras betydelse och ingen annan. Därför ser de också ut som de gör!!!!

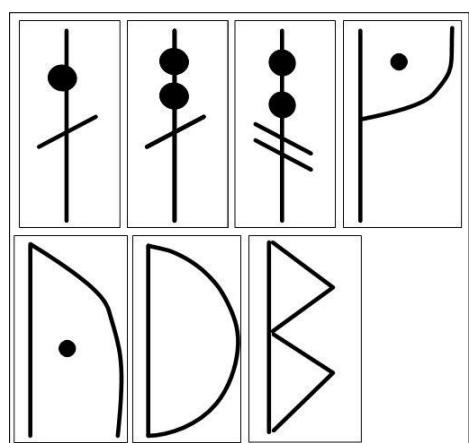
Drakslingan ritad och utskuren. Det lades ner mycken tid med att få första och sista runan att sluta intill varandra där drakslingan korsas.
Drakslingans längd är 5 meter.

Yngre futharken med 16 runor i tre ätter användes av vikingarna runt 1000-talet. Jag anslöt mig till dessa runor.

Nedan de egendesignade bokstäverna Å
Ä stungna på runan A och Ö ur den
stungna O runan. G runan stungen på
runan K. V ur den stungna U runan.

DÅ HUGGER VI RUNORNA

Snart är hela drakslingan fylld med runor.

Runmästaren har tagit paus.

Sista runorna att plita in. Hoppas jag stavat rätt för
det är något besvärligt att rätta.

FÄRDIGSTÄLLANDE AV RUNSTENEN

Är det så där pillrigt att måla runorna frågar Björn. Ja så pillrigt är det faktiskt.

Här är silverskatten som skall grävas ner vid
runstenen. 3.5 kg småmynt från mest hela världen.
Europeiska japanska filippinska taiwanesiska
koreanska hongkongdollar och dollar från
amerikanska kontinenten grekiska turkiska arabiska
både från Afrika och Guldländerna. Tack jobbet som
skickat mig både hit och dit runt världen för att
samla växelpengar.

Ja, så var framsidan klar.

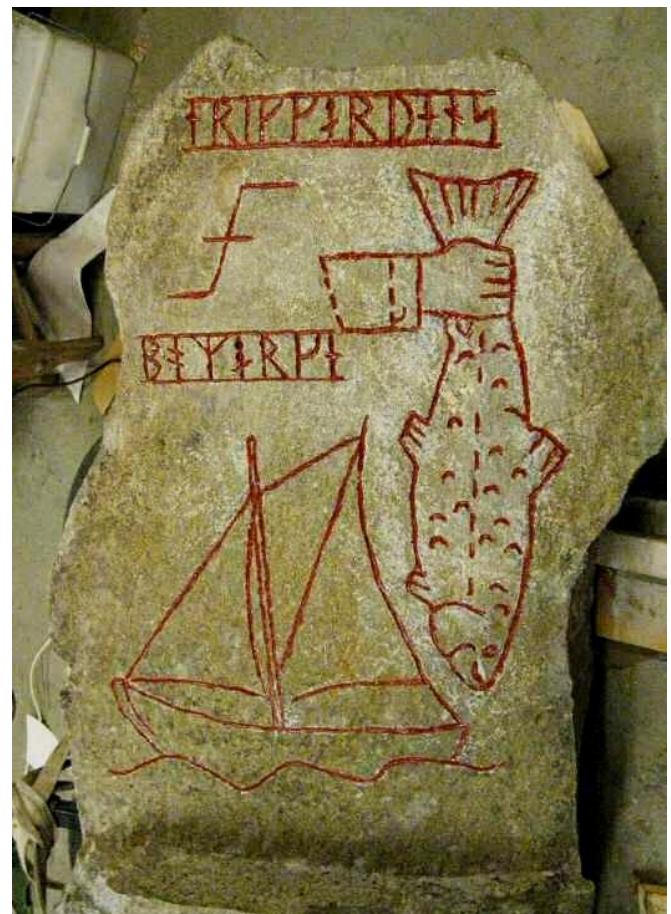
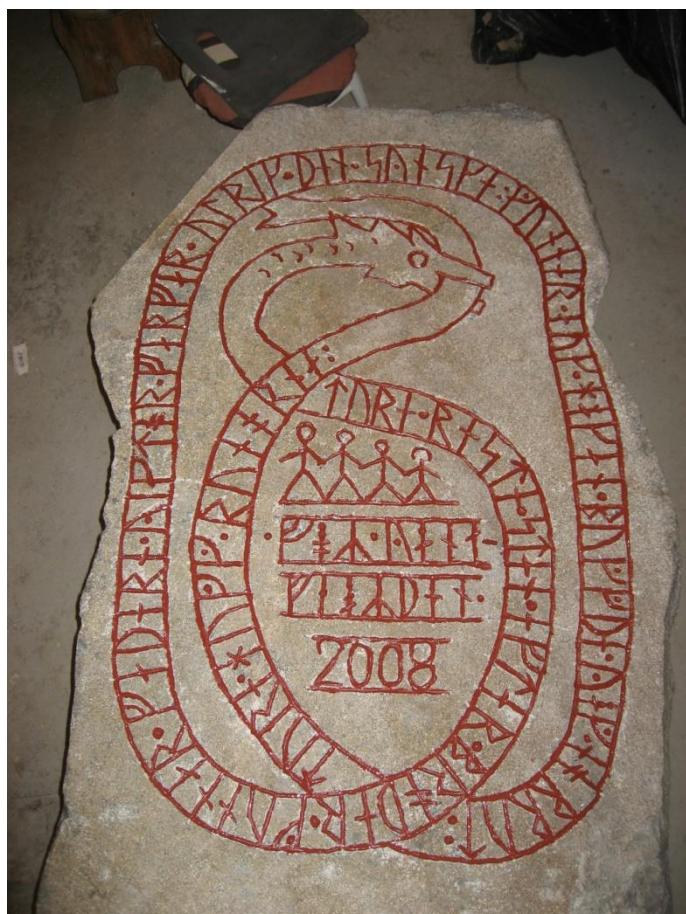

NU SÅ ÄR DET KLART

Fyra man ställde upp för att vända stenen

Fram och baksida

NÄR SANNINGEN KRYPER FRAM

Inte ens en punkt har jag hackat för hand, men man kan ju
Alltid sitta still ett par sekunder och låta sig se kunnig ut.

Så här har det gått till när runorna mejslats ur stenen

Tänk vilken vacker och ändamålsenlig miljö där runorna
mödosamt huggits fram ur stenblocket.

RUNSTENEN LASTAD FÖR TRANSPORT TILL VÅNAFJÄRDEN

Runsten lastad på vagn och balanserad till 60 kg på dragkroken,
560 kg på vagn. Nu är det bara att köra upp den till fornområdet

Gräva gräva grop på Erikberget i Vånafjärden efter 1000km transport.

STORA PLATTA KILSTENAR HÄMTAS I RÅBERGET

Här hämtar vi kilstenar i Råberget

Råberget är sprucket horisontellt, därfor var det gynnsamt att bryta stenblock till tankshinder utmed gränsen mot Finland. Blocken kördes med stånkande gengasbilar. Det var vana stenarbetare från Bohuslän som runt 1940 bröt sten då det var orostider i Europa.

DÅ RESER VI STENEN

Äntligen är det dags att resa runstenen.

Just i rätta ögonblicket dyker
HolmLars och HolmErik upp så
nu skall det gå som en dans
att resa stenen, nästan i alla
fall.

Inte klarar två pensionärer
av att resa denna 550 kg
tunga sten.

RUNSTENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

John får allt ta fyrehjulingen och dra upp stenen med vinsch.

Nu kilas med stenar så att runstenen står stadigt. Regnet det bara öser ner och den som trivs bäst är väl fotografen.

Runstenen uppställd bortom den skepps- sättning som ErikViktor satte upp på 1970 talet.

RUNSTENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

En 6 kg lax i naturlig storlek.
En spririggad allmogebåt av
den typ farfar HolmUlrik
använde på 1920 talet
Bomärke med tillhörande
textrader:
**ERIKGÅRDENS
BOMÄRKE**

Napoleons soldater upptäckte Rosetta-stenen i Egypten med vilken man i början av 1800 talet lyckades lösa hieroglyfernås gåta.

De två textraderna här på runstensens baksida fungerar också som en rosettasten. Med lite fantasi och möda kan man läsa runtexten på stenens framsida

RUNSTENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

Texten lyder som nedan

TURE×RESTE×STEN×EFTER×BRODER×GUNNAR×FADERN×VIKTOR×FARFAR×ULRIK×
DEN×SYNSKE××
GUNNAR×OCH×HÅKAN×BYGGDE×VÄG×NORRUT××
TURE×HÖGG×RUNORNA××

I de första utkasten till textmassan hade jag även med farbröderna Sven, Harald och Valdemar, men det fanns inte plats för den extra textmängden.

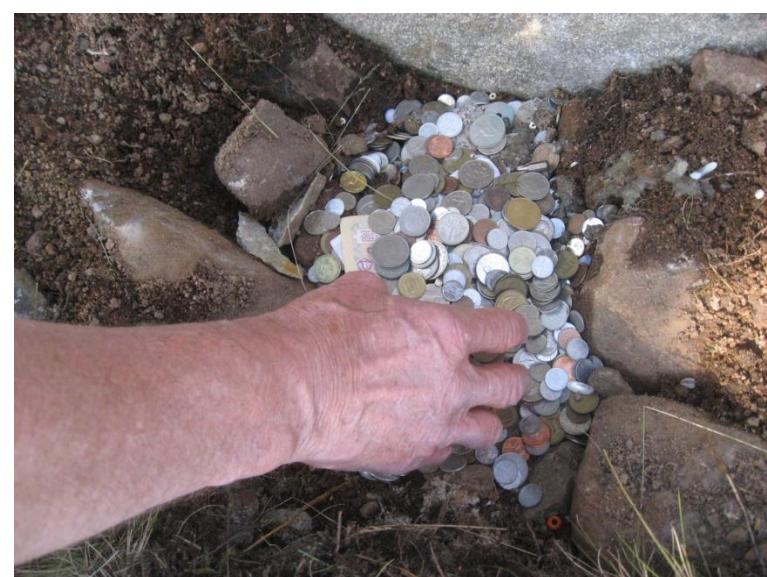
På 1000-talet lånade man runor ur föregående ord på så sett att tex. orden "TURE×RESTEx" blev = "TURESTE", och man sparede därmed in två runor. Om man vill gå till ytterlighet så bleve "TURE×RESTE×STEN×" = "TURESTEN". Men som sagt, nog är ofta bäst.

RUNSTENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

Här är silverskatten som skall grävas ner vid runstenen. 3.5 kg småmynt från mest hela världen Europeiska japanska filipinska taivanesiska koreanska honkongdollar från amerikanska kontinenten grekiska turkiska arabiska både från Afrika och Gulfländerna och "Langbardaland". Tack jobbet som skickat mig både hit och dit runt världen.

Det betydelsefulla är att en slant från alla länder där vikingarna färdats är med i skatten. Skatten fullbordades med Isländska kronur(HolmErik) och ryska copek, tack Steve för kopekerna.

RUNSTENEN SKALL HÄR STÅNDÅ

Sonja's Karl-Uno ansluter och säger att om det ska blotas så har han en katt som kan offras.

Man vet aldrig med Karl-Uno, om han är allvarlig eller skojar, men jag nästan tar honom på orden.

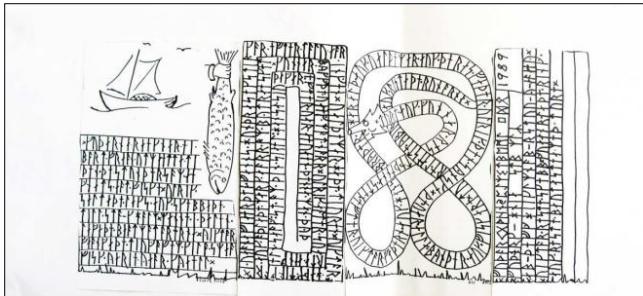

När runstenen väl var rest, höll jag med om att man kunde avsluta med en liten ceremoni och över stenen blota med ett offerlamm. De enda fåren i byn ägdes av HolmErik och han sade sig inte ha börjat årets slakt så något lamm stod inte att få. Då återstod bara katten oppi Björkbacka. Det var Karl-Uno som lite svagt lovat att "vi blotar med katten". Men då kröp fegheten in i Karl-Uno, han fegade ur och där stod jag utan blotoffer.

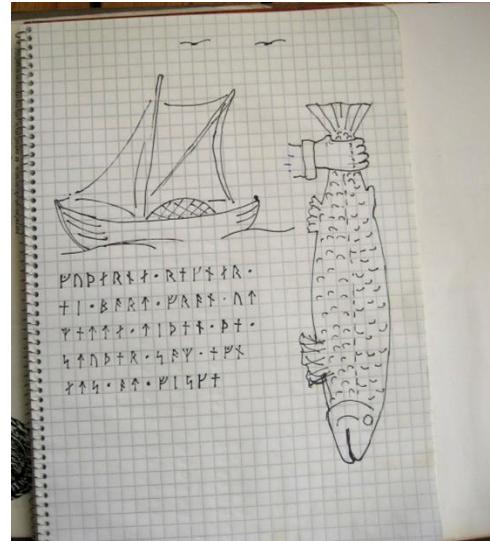
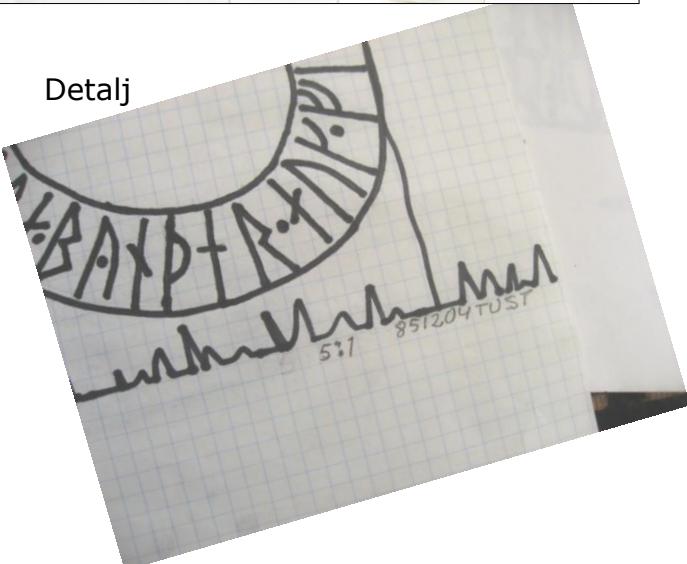
ErikEivor sade "javisst har jag blod i frysen". Renblod!

Då gick allt istå. Jag har aldrig hört att vikingar blotat med renblod. Nej ussjan!

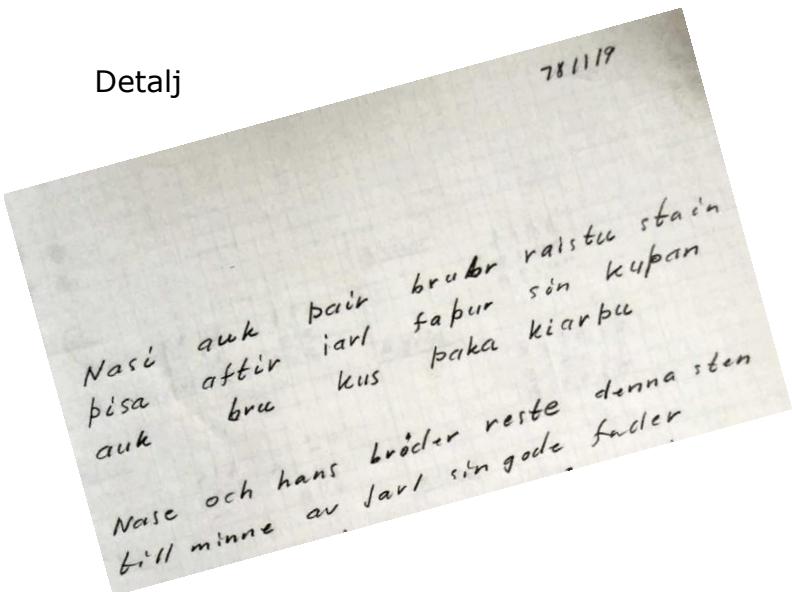
ÄNTLIGEN VAR DET 35-ÅRIGA PROJEKTET RUNSTENEN I HAMN.

Runtextmassa tecknad för den mer än två ton tunga kubliknande stenen som ligger på höjden hitom Grönviken dvs södra sidan om Lomben till vänster om E4 ca 200 m mot rået mot "Hildings" numera Sonja's

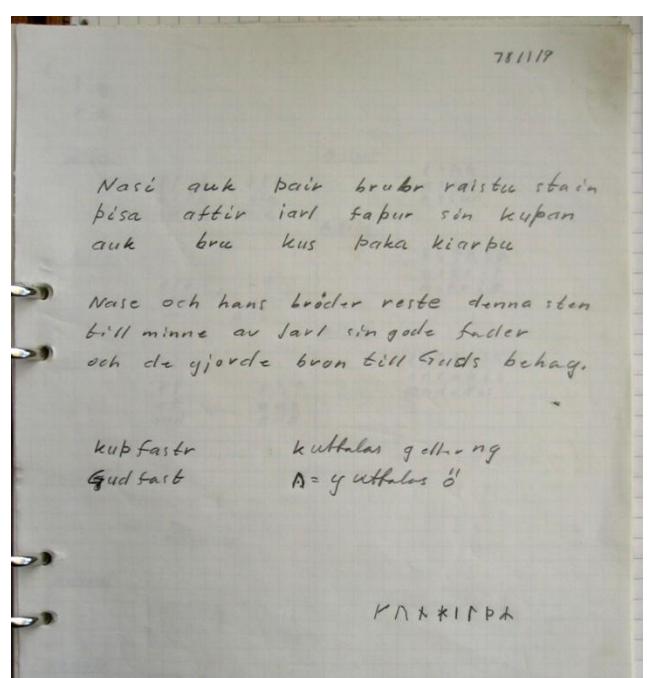

Detalj

Avritade laxen som inköptes i Vexala Nykarleby under tidigt 1990 tal.

Några bilder allt från 1970 talet. Runstensäventyret är draget i långbänk kanske ni tycker, men en av vårigheterna har varit att finna ett bra runstensämne.

VI ORDNAR LITE FESTLIGHETER

Familjeceremoni med lite bubbelvatten för att hedra stenen, hela Eriks-klanen.

VI ORDNAR LITE FESTLIGHETER

Häll upp!

Jag ErikTure vänder ryggen till, Håkan och Ingrid Ingmar Britta och Eivor Alla äro de Erikare(folk på Eriksgården).

VI ORDNAR LITE FESTLIGHETER

En hoper folk från Eriks.

Nedan: kusinerna Tora ErikTure HolmLars och HolmErik.

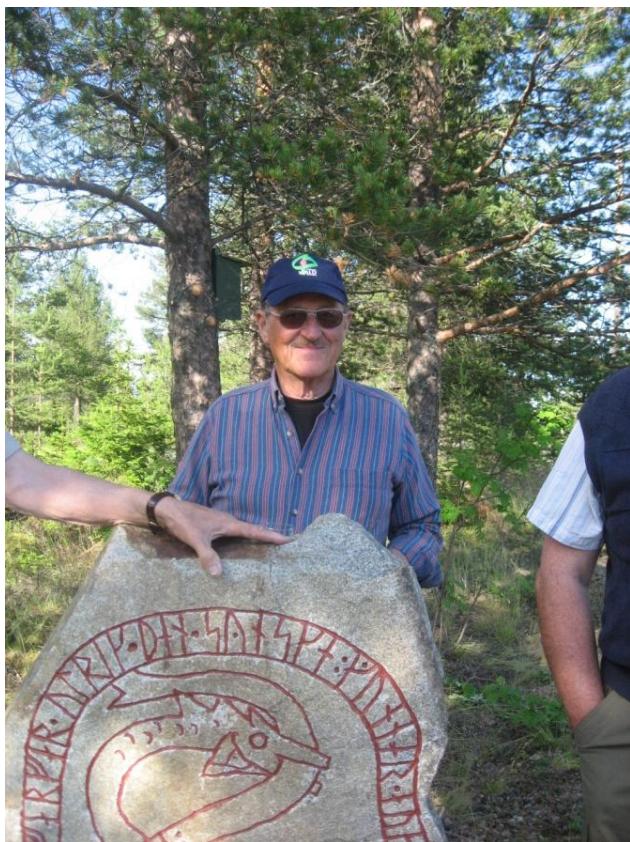

Sonja, Byålderman, har smugit sig upp i stolpboden oppi Eriks.
" Sonja äger ett gott förstånd och 1/5-del av Vänafjärden"
sa HolmErik en gång.

VI ORDNAR LITE FESTLIGHETER

Man skulle kunna tro att det är rådslag vid domarringen. Dock har man slagit sig ner på skeppssättningens stenar. Fv. Britta Eivor Tora HolmLars HolmErik Karl-Uno och Sonja närmast på stävstenen.

HolmLars

HolmLars tjänstgjorde som platschef några år i Brasilien och Argentina. Han fick i uppdrag av SCANIA att se till att SCANIA's fabriksfaciliteter där i Sydamerika skulle bringas att fungera affärsmässigt fullt ut.

När uppdraget var klart och fabriker och försäljning fungerade återvände han till Sverige. HolmLars var därefter inköpschef på SCANIA i Södertälje fram till dess han pensionerade sig och flyttade till hembyn.

VI ORDNAR LITE FESTLIGHETER

HolmErik.

HolmErik ägnade en del av sin fritid under ett 25-tal år med att forska i Vårafjärdens hemmans och befolknings-historik, från tiden i början av 1500-talet till nutid. Hemmanens ägarförhållanden och delningar och de förändringar av bebyggelsen som "Laga skiftet" under 1800-talet medförde. Det blev ordning i historiken för bondehemmanen och bondebefolkningen. Ibland följde han även upp en del av dåtidens pigor och deras fortsatta leverne efter det dom flyttat från byn.

Jag vill gratulera Vårafjärdsborna till att ha tillgång till denna värdefulla källa om sina släktkapsförhållanden.

Under en period födde HolmErik upp ungtjurar sommartid och hade slakt framåt juletid. Själv lade han undan 100 kg i frysen för egen del, och resten sådär ca 1500 kg gav han bort till de som råkade ha vägarna förbi.

HolmErik sa att man behöver inte slakta för att man tar sig ett glas, men om man slaktar måste man ta sig ett glas och så slog han upp en halv tillbringare med konjak åt sig.

DIVERSE LÖST FOLK

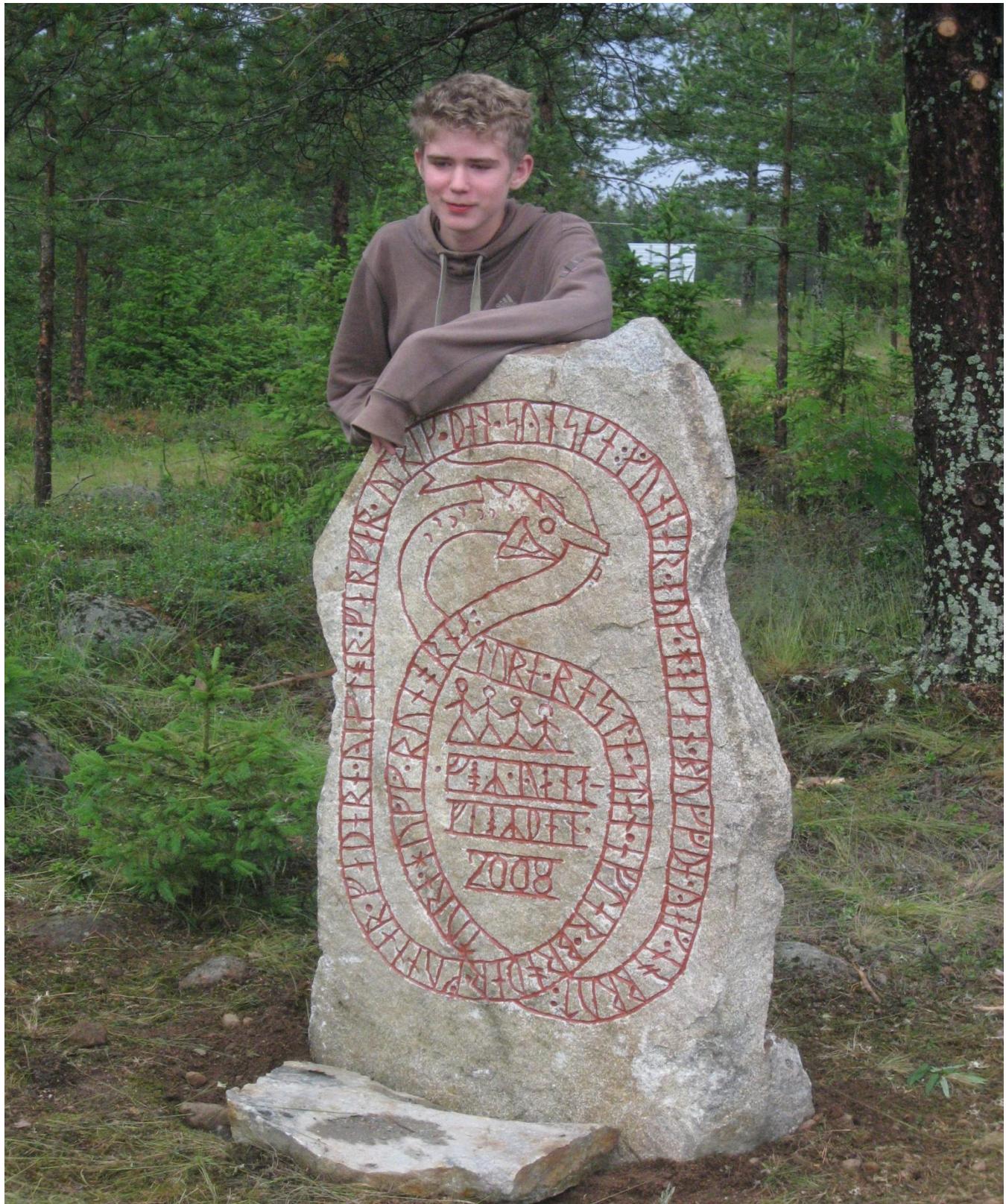

Ovan: Tora och Holmpojkarna

Nedan: Fru Britta och ErikTure runristare

DIVERSE LÖST FOLK

Dennis Edblom kom upp från Järfälla för att hälsa på jämngamla småkusinerna John och Andreas på Eriksgården och för att hjälpa morfar med runstenen.

DIVERSE LÖST FOLK

ErikEivor ser med skepsis på projektet, men medger att det ligger historisk spänning i luften.

Fikapaus och vätskekontroll på skeppssättningens hörnstenar. John och ErikTure arbetar medan Dennis Andreas och Ingrid smörjer kråset.

DIVERSE LÖST FOLK

Eva kom med förslaget att placera runstenen på denna platsen. Det är onödigt att framföra var jag hade tänkt mig att den skulle stå, för där hade den absolut inte passat så bra. Här står den perfekt. Tack för det Eva.

För att visa bautastenens kraft och värdiga framtoning poserar Eva.
Eva var hovfotograf under runstensäventyret på Erikberget och tog nästan 1000 foton.

FORNSAMLINGEN PÅ ERIKBERGET

Runristare ErikTure vid bautastenen som han och brorsan ErikGunnar satte upp 1986. Stenen hämtades i Råberget, och HolmErik kom med sin traktor för att dra upp oss ur en svårartad knipa.

FORNSAMLINGEN PÅ ERIKBERGET

Häxring Labyrint eller Trojaborg välj själv här finns den från 1980-talet och är ca 10 m i diameter och upp mot 75 m gångväg till centrumstenen.

Till sist skeppssättningen och runstenen i samma del av "fornområdet". Nu fattas bara domarringen av 7 eller 9 stenar i ring. (kommer ev. någon sommar)

BESÖK I ERIKSTOLPBODAN

Besök i Erikstolpboden där det finns flera hundra gamla saker ihopsamlade på gamla Eriksgården. Inbjudan till besöket är ett försök av mig att ge lite bakgrund med den miljö som jag växt upp i, och som danat mig att värna om det gamla och verka för att ta vara på och försöka vårda de fantastiska kulturskatterna som finns i hembyn.

Sonja verkar för Vånafjärden

Lite om förspelet till att en artikel om Våna kom i tidningen.

Feletonen ringde! det var Vånafjärdens Byaålderman, Sonja:

-Ture, nu har vi chansen att sätta Vånafjärden på kartan, sa hon.

Jag tar kontakt med en reporter.

Nja men inte vill jag vara med i någon tidning. Jag är ju Våna- fjärdare och sånt har vi aldrig brytt oss om förr i byn tyckte jag.

Det togs ingen hänsyn till mitt inlägg.

Nu ska du se, vad har vi, sa hon?

-Byavandringen på gamla kärrvägen med Tora efter 60 år.

-Din bok om gammelVåna.

-Runstenen

Då måste hon ju möta Rune, det passar väl bra där på Josefs och Jönsbacken.

Dom gick ju i skolan samtidigt.

Jaa tyckte jag. Sen kan man samtidigt diskutera lite om gamla byn. I så fall måste HolmErik absolut vara med, han vet allt om detta området där byns tidigaste bebyggelse låg, tyckte jag. Jag frågar honom sa Sonja.

Och boken då? ja man kan väl ta upp den och bakgrunden till att den kom till tyckte jag.

Runstenen då? vi får väl ta med reportern bort till runstenen och prata om den på plats i så fall tyckte jag.

Nå bestäm dig nu, ska jag tala med en reporter för nu när vi har chansen?? Nå, du har ju rätt igen, om Våna någon gång ska bli med i en artikel så finns det ju nu lite skåpmat att bjuda på.

Vi får tänka på Tora oxå hon behöver lite extra uppmuntran när hon navigerat utefter den gamla kärrvägen.

-Byaålderman, jag ställer upp sa jag.
Tack, hördes en lättad och ivrig röst.

DET BLEV EN ARTIKEL I NORRBOTTENS-KURIKEN

**Att vandra längs en sedan
länge försvunnen byaväg, att
minnas barndomens veder-
mödor och att hylla sin hem-
bygd med en runsten.**

**Det är sådant som gamla
Vårafjärdsbor hittar på när de
hittar hem.**

**Det viktigaste är ändå att Tora
efter 60 år fått gå genom byn
längs den gamla byvägen igen,
säger byasonen Ture Strömbäck.**

Kusinerna Tora Strömbäck, 83 år, Ture Strömbäck, 70 år, och Erik Strömbäck, 68 år sitter och fikar tillsammans med Rune Larsson, 81 år, vid ett bord utanför dennes gård i Vårafjärden.

Alla fyra är uppväxta på byn, men Ture är numer bosatt i Järfälla och Tora i Stockholm. Rune Larsson och Erik Strömbäck konstaterar att det nästan bara är de två som är kvar från 1950-talets Vårafjärden. Många har flyttat men Erik Strömbäck har envist stannat kvar.

Jag har bara flyttat sängen från den ena till den andra änden av rummet, så kan man sammanfatta mitt liv, säger han finurligt.

Sanningen är den att han har en lång lärarkarriär bakom sig, och han är också den som kan släkten utan och innan. Erik är släktforskare och när Ture för tre år sedan började skriva en bok om Vårafjärden åren 1930-1950, bidrog han genom att samla ihop alla hemgårdsnamn och strukturera upp fakta kring dem.

Den finns att låna på biblioteket i Kalix, berättar Ture Strömbäck ivrigt.

Han växte upp på Eriksgården i Vårafjärden. Inspirerad av en Ölandsresa han gjorde på 1950-talet reste hans far Viktor Strömbäck en så kallad skeppsättning strax utanför gården 1974. Det var då intresset för fornlämningar tog fart. På 1980-talet lade Ture och brodern Gunnar ut en häxring och en bautasten i samma område, och i år har Ture satt upp en runsten till minne av sin bror, sin far och sin farfar.

-Det är också en hyllning till Vårafjärden, det är en fantastisk sammanhållning och gemensamhet här.

Intresset för fornlämningar har han ärvit av sin far, men intresset för runristning väcktes av bokbussen.

På 1950-talet fanns det under en tid ett vandringsbibliotek som kom hit med böcker, och en gång hade de Röde Orm med där. Jag läste den, och tala om att bli stungen. När jag flyttade till Mälardalen började jag direkt att förkovra mig i runskrift, berättar Ture Strömbäck.

Han har långe velat göra en egen runsten, men har letat efter det perfekta objektet. För fyra år sedan hittade han stenen i ett bergstag i Järfälla. Men för att få med sig den var han tvungen att söka tillstånd av kommunens kulturnämnd. I år fick han äntligen nämndens stöd, och arbetet kunde påbörjas.

Det är 550 kilo som släpats 200 meter uppför ett berg och till andra sidan med hjälp av Diesel-yngve och Nygrannen, säger Ture Strömbäck.

Han är glad att stenen nu är på plats, men tillägger att det viktigaste med besöket ändå var att Tora Strömbäck fick gå längs den gamla byvägen igen.

Den finns inte kvar men den syns var den har gått på sina ställen. När vi går genom byn känner vi dock inte igen oss, det är cirka hundra gårdar, dass och ladugårdar som är borta. De finns inte i sinnevärlden längre.

Johnny Strömbäck

MODERN RUNSTEN. Ture Strömbäck har satt en runsten vid barndomshemmet Eriksgården i Vårafjärden. En minnessten över bror, far och farfar men också en hyllning till alla bybor. Kusinen Tora Strömbäck är stolt och glad.

Foto: Johnny Strömbäck

OCH DET BLEV EN ARTIKEL I NORRLÄNDSKA SOCIALDEMOKRATEN

Ture Strömbäck är född i Vånofjärden men livet förde honom ned mot södra Sverige, där han bosatte sig under många år. Men barndomsbyn har alltid legat honom varmt om hjärtat och när han har återvänt till hembyn har han reagerat på förvandlingen som skett genom åren.

- Jag märkte att den ena stugan efter den andra försvann. Numera känner man knappt igen sig i byn i jämförelse med 1930-1940-talet.

Numera är många gamla hus rivna och ersatta av stora nybyggnationer. Förr fanns i Vånofjärden mängder av små stugor, dass, ladugårdar, häbren, bagarstugor, sommar- och vinterhus.

- Som jag känner det är det sorgligt att allt det gamla försvinner. Jag bestämde mig för att återskapa den tid som var.

Återskapade bygden med pensel

Därför tog han fram sin pensel och återskapade med hjälp av fotografier och ett otal intervjuer inte mindre än 45 akvareller över byn Vånofjärden.

- Arbetet tog tre år. När jag var klar slängde jag in dem i en bok med förklarande text under, säger Strömbäck med ett skratt.

Boken heter En bondby i bild.

- Det finns fortfarande gamla hus som går att rädda med enkla medel. Ibland kan det räcka med att sätta upp en plåt på var sida av taket. Men det krävs att folk har känsla för det gamla och går samman för att rädda dem.

Dokumenation sedan 1500-talet

I Vånofjärden finns det många historisk intresserade personer, inte minst i släkten Strömbäck. Erik Strömbäck har exempelvis ägnat 25 år till att forska och sortera upp byns befolkning från 1500-talets början till nutid.

För en tid sedan arrangerades en speciell dag i Vånofjärden. Tora född Strömbäck, återvände till byn efter 60 år i Stockholm.

- Det blev ett kärt återseende när Tora efter alla dessa år mötte skolkamraten Rune Larsson på den gamla vägen mitt i byn. Då bubblade gemensamma minnen upp.

Där den gamla byvägen går finns numera blomsterrabatter och överväxta partier. Men tillsammans med Tora återupplevdes känslan av att vandra längst den gamla vägen.

Samma dag avtäcktes runstenen som skapats av Ture Strömbäck.

- Förr bröt man sten i Vånofjärden som fraktades till finska gränsen under orostiderna. Intresset för sten väcktes när Ture Strömbäck var liten pojke och den bruna bibliotekslådan anlände till byn.

- En gång fanns boken Röde orm i den och sedan var jag förstörd för livet.

Sedan tidigare finns det i Vånofjärden en skeppssättning, bautasten och en trojaborg som fungerar som en labyrinth som tillverkats av Ture Strömbäck och hans bror och far under 1870- och 1980-talet.

Runa med inskription

Nu har samligen förstärkts av en runsten.

- Jag har sökt ett runstensämne i 35 år.

Tillsist hittade han ett i Järfälla i ett skyddat naturområde. Det innebar att Strömäck fick söka tillstånd för att få flytta stenen.

- Det är en väldigt fin gränsten och till slut fick jag ta den.

På stenen står det "Ture högg

runorna". Utöver det står det mycket annat men...

- Vill man veta vad det står, får man förkovra sig i runskrift och gå dit och läsa, säger Ture Strömbäck.

Av Linda Danhall linda.danhall@nsd.se 0920-362 72

ETT IRRANDE BREV SOM SLUTLIGEN FANN SIN ADRESSAT

Det kom ett brev med något förvirrad adress. Posten i Kalix ändrade till Vårafjärden vilket var rätt i sig men adressen borde ha varit Karlsborgsverken och dessutom hade adressaten åkt hem till Järfälla, men efter några dagar så fann brevet sin rättmärtige mottagare.

Bildbudskapet är rätt på pricken, en burk har ställts ut vid runstenen så att en allmosa där kan läggas för jag lider av lika urvattnad pension som Ögdur.

Initialen N.G bör vara den anonyme avsändaren! Jag har mina funderingar därvidlag(Nygrannen).

Jag tog kontakt med Sven Bertil Bernarp.

Sven Bertil Bernarp, du ritade denna cartoon, och jag kan ta bort den inom kort, men historien om det irrande brevet med länkade adresser har sina poänger.

Bilden får dock vara kvar om Du tillåter. /Ture

Hej Ture!

En så rolig historia. Du får gärna ha Ögdur på hemsidan.

Hälsningar

Sven-Bertil

JAG HITTADE ETT RUNSTENSÄMNE PÅ HUMMELMORABERGET MITT I NATUROMRÅDET DÅ GÄLLER DET ATT VARA SMART. JAG VÄNDER MIG TILL KULTURNÄMDEN HÄR I JÄRFÄLLA, DE MÅSTE HJÄLPA MIG ATT KRINGGÅ DE STRÄNGA NATUROMRÅDESREGLERNA SÅ STENEN KAN BLI MIN. JAPP DET LYCKADES. TACK KULTURNÄMNDEN.

Från: Katarina Ekestubbe

Till: Ingrid Kennerstedt

Datum: 2004-07-01 10:15

Ärende: Runsten

Kopia: Rodrigo Perez

Hejsan Ingrid

Jag skriver ang. den man Ture Strömbäck tel 580 383 50, som kontaktade dig och mig ang. möjligheten att få ta sten för att göra en ny "runsten".

Jag har inte kunnat prioritera detta ärende och har inte hunnit ut med honom för att se efter vilken sten och var det var fråga om att ta den.

Kan du bboka tid med honom samt Rodrigo och titta efter vad det rör sig om för en sten han vill ta? Om den ligger inom Görvelns naturreservat eller ej.

Men är det en lösliggande sten som inte ingår i någon skyddsvärd geologisk formation (strandvallar tex) och som heller inte hyser någon vital naturvetenskaplig funktion (ovanlig lav, mossa, växt, bofundament för något djur etc) då tycker jag attundantag kan göras för honom och dispens utfärdas och han kan få ta stenen (transport får ej skada omgivande mark).

Vänliga hälsningar Katarina

Kommunekolog

Miljö-och stadsbyggnadskontoret Park-och naturavdelningen

Riddarplatsen 5 7tr

177 80 Järfälla

Tel:08-.....

Mobil:07.....

Hösten 2007 tog jag åter efter 4 år kontakt med Katarina för att färskta upp ärendet "runstensämetet på Hummelmora berget". Katarina försökta ärendet till våren 2008.

Tyvärr havererade min dåvarande dator så jag har ingen korrespondens av det.

From: Ture

To: katarina.ekestubbe@jarfalla.se

Cc: ingrid.kennerstedt@jarfalla.se

Sent: Monday, February 04, 2008 12:31 AM

Subject: Runstensämne

Hej Katarina o Ingrid

Nu har vintern äntligen kommit med flera mm snö.

Då kanske våren kan göra sitt intåg när som helst.

Som Katarina utlovade, så skulle vi se våren ann innan vi kunde göra ett besök vid runstensämentet i stenbrottet på Hummelmora berg.

Måtte våren komma tidigt detta året.

Mvh Ture Strömbäck

DISPENSEN

Är beslutsgången lång? eller är det fråga om dagar för ett dispense-OK från Katarina.

Kanske ett förhands-OK per e-mail räcker för att jag skall kunna vända stenen ner på plankor??

Nu börjar planeringen av en skonsam nerforsling av runstensämnet till vattenverksvägen
så den kommer då att ligga på plankor för när jag lyckats uppbåda samtidigt ledigt folk för lyftet bör planerigen vara klar.

Tack än en gång för vår promenad på Hummelmoraberget.
Ture

----- Original Message -----

From: "Ingrid Kennerstedt" <ingrid.....@jarfalla.se>
To: "Ture" <tur@swipnet.se>
Cc: "Katarina Ekestubbe" <Katarina.....@jarfalla.se>
Sent: Friday, April 25, 2008 11:35 AM
Subject: Sv: Borra i berg

Hej Ture,

tack! Jag måste erkänna att jag blivit nyfiken på dessa stenbrott. Jag har inga kunskaper i ämnet, så det är roligt att få höra Dina synpunkter. Jag ska kolla om man exempelvis byggde flera nya torp på Viksjö gård kring 1900 och att stenen användes som grundsten. Annars vet jag inte riktigt vad den kan ha använts till. Vid Lövsta finns det flera mindre stenbrott där gatsten togs till Stockholm, Sthlms stad ägde ju egendomen. Undrar om Viksjö gård kan ha sålt? Men i Lövsta fanns stenarbetare anställda och här tycks det ju som om det inte varit fackfolk inblandade.

Katarina tillstyrker att Du hämtar stenen, men hon undrar hur Du har tänkt forsla bort den, så att det inte blir någon åverkan på mark eller växtlighet. Jag nämnde detta med brädorna som Du sa. Enklast att Du skickar henne ett mail där Du beskriver hur Du tänkt Dig den operationen.

Vi ser fram mot att komma på runstensvernissage om ett (två?) år!

Många hälsningar

Ingrid

Ingrid Kennerstedt Bornhall
kultursekreterare
Järfälla Kultur
177 80 JÄRFÄLLA
08/.....
070/.....
ingrid.....@jarfalla.se

RUNSTENSÄVENTYRET AVSLUTAT

Nu är runstensäventyret över. Fru Britta drar en lättnadens suck och tar hem skottkärra och spade.

Mission completed
Case closed.

END STORY OM RUNSTENEN I VÅNAFJÄRDEN.

HOPPET OM ETT MIDVINTERBLOT ÄR DET SISTA SOM ÖVERGER EN RUNRISTARE.

Tack Byålderman Sonia för denna midvinterbild av Runis eller Runsa.
Kanske en framtidia midvinterblot kan bli av någon gång? Hoppet är
det sista som överger en runristare.